

Κωδικός επαλήθευσης: biKMJs_ZgEpJX3x3CyfWTQ

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΕΠΙΣΗΜΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Verification code/ QR code:

CERTIFIED OFFICIAL TRANSLATION

- 1 -

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ (Ε.Δ.Δ.Α)

COUR EUROPEENNE DES DROITS DE L'HOMME (CEDH)

ΤΡΙΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΑΠΟΦΑΣΗ

Προσφυγή αριθ. 66688/14

NOE METAL CONSTRUCTIONS S.A.

κατά Ελλάδα

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Τρίτο Τμήμα), που συνεδρίασε στις 7 Φεβρουαρίου 2023 ως Τμήμα αποτελούμενο από τους

Γεώργιος Α. Σεργίδης Πρόεδρος,

Jolien Schukking,

Darian Pavli, δικαστές,

και Olga Chernishova, Αναπληρώτρια Γραμματέα του Τμήματος,

Έχοντας υπόψη:

την προσφυγή (αριθ. 66688/14) κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας, η οποία υποβλήθηκε στο Δικαστήριο δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (στο εξής: Σύμβαση) στις 6 Οκτωβρίου 2014 από την εταιρεία Noe Metal Constructions S.A., εταιρεία εγγεγραμμένη σύμφωνα με το ελληνικό δίκαιο (στο εξής: η προσφεύγουσα εταιρεία), η οποία εκπροσωπήθηκε από τον δικηγόρο Α. Αβραντίνη, δικηγόρο που ασκεί το επάγγελμα στην Αθήνα,

ΜΑΡΙΑ ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΥ

ΝΟΜΙΚΟΣ / ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΡΙΑ ΥΠ.Ε.Ε.

ΑΡ. ΜΗΤΡΩΟΥ ΠΜ 045 (www.gov.gr)

T. +30 2106548432, Mob. +30 6944656740/+30 6947424658

MARIA KARAGEORGOU

JURIST/ MFA CERTIFIED TRANSLATOR

Register of Certified Translators, Number 045

E-mail : mkarage@otenet.gr

Επαλήθευση της πιστοποίησης της μετάφρασης με σάρωση του QR code ή εισαγωγή του κωδικού στο/verify the certification of the translation by scanning the QR code or entering the code on <https://dilosi.services.gov.gr/show/q/validate>

Κωδικός επαλήθευσης: biKMJs_ZgEpJX3x3CyfWTQ

Verification code/ QR code:

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΕΠΙΣΗΜΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

CERTIFIED OFFICIAL TRANSLATION

- 2 -

την απόφαση κοινοποίησης της προσφυγής προς την Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση»), εκπροσωπούμενη από την αντιπρόσωπό της, κα Α. Μαγριππή, Δικαστική Πληρεξούσια στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους- τις παρατηρήσεις των διαδίκων, Αφού συνεδρίασε, αποφασίζει τα ακόλουθα:

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ

1. Η προσφυγή αφορά τη φερόμενη ως αδικαιολόγητη στέρηση της κυριότητας της προσφεύγουσας εταιρείας που συνίσταται στη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη ότι οι συμβάσεις που έχουν υπογραφεί με δημόσιες επιχειρήσεις θα τηρούνταν.
2. Μεταξύ 2009 και 2011 η προσφεύγουσα εταιρεία συνήψε δώδεκα συμβάσεις με τον Διαχειριστή του Ελληνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας ("ΔΕΣΜΗΕ") για την πώληση ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ηλιακούς συλλέκτες. Ο ΔΕΣΜΗΕ ήταν εταιρεία της οποίας οι μετοχές ανήκαν στο Ελληνικό Δημόσιο και στην Ελληνική Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού. Με τον νόμο 4001/2011, ο ΔΕΣΜΗΕ αντικαταστάθηκε, όσον αφορά τις συμβάσεις αυτές, από μια νεοσύστατη εταιρεία, τον Διαχειριστή Αγοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας ("ΛΑΓΗΕ").
3. Σύμφωνα με τον νόμο 3468/2006, όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο, οι παραγωγοί ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, ιδίως από ηλιακούς συλλέκτες, μπορούσαν να πωλούν την ηλεκτρική ενέργεια που παρήγαγαν με συντελεστή υπολογιζόμενο με βάση μια βασική τιμή, προσαρμοσμένη βάσει του πληθωρισμού. Η βασική τιμή, η οποία ρητώς μνημονεύεται στον εν λόγω νόμο, ήταν εγγυημένη για χρονικό διάστημα τουλάχιστον είκοσι ετών και αντικατοπτριζόταν στις συμβάσεις, των οποίων οι όροι ήταν πανομοιότυποι, όπως αυτές επιτάσσονταν με απόφαση του Υπουργείου Περιβάλλοντος.

ΜΑΡΙΑ ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΥ

ΝΟΜΙΚΟΣ / ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΡΙΑ ΥΠ.ΕΞ.

ΑΡ. ΜΗΤΡΩΟΥ ΠΜ 045 (www.gov.gr)

T. +30 2106548432, Mob. +30 6944656740/+30 6947424658

ΜΑΡΙΑ ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΥ

JURIST/ MFA CERTIFIED TRANSLATOR

Register of Certified Translators, Number 045

E-mail : mkarage@otenet.gr

Επαλήθευση της πιστοποίησης της μετάφρασης με σάρωση του QR code ή εισαγωγή του κωδικού στο/verify the certification of the translation by scanning the QR code or entering the code on <https://dilosi.services.gov.gr/show/q/validate>

Κωδικός επαλήθευσης: biKMJs_ZgEpJX3x3CyfWTQ

Verification code/ QR code:

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΕΠΙΣΗΜΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

CERTIFIED OFFICIAL TRANSLATION

- 3 -

4. Ο νόμος 4254/2014, που δημοσιεύθηκε στις 7 Απριλίου 2014, τροποποίησε τον νόμο 3468/2006, μειώνοντας δραστικά τη βασική τιμή όσον αφορά τις ισχύουσες συμβάσεις. Σύμφωνα με την προσφεύγουσα εταιρεία, μετά την ψήφιση του τροποποιημένου νόμου, η εταιρεία έχασε το 2013 ετήσιο εισόδημα ύψους 2.000.000 ευρώ (EUR). Κατά τη διάρκεια των υπόλοιπων δεκαπέντε ετών που καλύπτουν οι συμβάσεις, η συνολική απώλεια εισοδήματος θα ανερχόταν σε περισσότερα από 30.000.000 ευρώ. Ο ίδιος νόμος απαιτούσε επίσης από τους παραγωγούς ηλιακών συλλεκτών να μειώσουν τις τιμές τους αναδρομικά για το 2013, προσφέροντας έκπτωση 34% για τους ηλιακούς συλλέκτες που συνδέθηκαν στο σύστημα μεταφοράς ενέργειας πριν από τις 31 Δεκεμβρίου 2000 και 35% για τους συλλέκτες που συνδέθηκαν το 2010 και το 2011. Ως αποτέλεσμα, εξαλείφθηκε οφειλή ύψους 1.386.485,08 ευρώ που όφειλε ο ΛΑΓΗΕ προς την προσφεύγουσα εταιρεία.

5. Η προσφεύγουσα εταιρεία ισχυρίστηκε ότι στην Ελλάδα δεν υπάρχουν ένδικα μέσα με τα οποία να μπορεί να προσβληθεί άμεσα μια νομοθετική πράξη, όπως ο νόμος 4254/2014, με το σκεπτικό ότι αντίκειται σε διεθνή συνθήκη.

6. Η προσφεύγουσα εταιρεία κατήγγειλε ότι, μολονότι είχε τη δικαιολογημένη προσδοκία ότι θα πωλούσε ηλεκτρική ενέργεια στο Δημόσιο σε σταθερή τιμή για μια εικοσαετία, η μείωση της βασικής τιμής που εγγυάται ο νόμος 3468/2006, σε συνδυασμό με την εξάλειψη της οφειλής του ΛΑΓΗΕ, που και τα δύο προβλέπονται από τον νόμο 4254/2014, είχε ως αποτέλεσμα την παραβίαση του άρθρου 1 του Πρωτοκόλλου αριθ. I.

Η ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ

7. Η Κυβέρνηση προέβαλε διάφορες αντιρρήσεις ως προς το παραδεκτό της προσφυγής, υποστηρίζοντας κυρίως ότι η προσφεύγουσα εταιρεία δεν είχε εξαντλήσει

MARIA KARAΓEΩPΓOY

MARIA KARAΓEΩPΓOY

NOMIKOΣ / ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΡΙΑ ΥΠ.Ε.Ε.

JURIST/ MFA CERTIFIED TRANSLATOR

ΑΡ. ΜΗΤΡΩΟΥ ΠΜ 045 (www.gov.gr)

Register of Certified Translators, Number 045

T. +30 2106548432, Mob. +30 6944656740/+30 6947424658

E-mail : mkarage@otenet.gr

Επαλήθευση της πιστοποίησης της μετάφρασης με σάρωση του QR code ή εισαγωγή του κωδικού στο/verify the certification of the translation by scanning the QR code or entering the code on <https://dilosi.services.gov.gr/show/q/validate>

Κωδικός επαλήθευσης: biKMJs_ZgEpJX3x3CyfWTQ

Verification code/ QR code:

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΕΠΙΣΗΜΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

CERTIFIED OFFICIAL TRANSLATION

- 4 -

τα εγχώρια ένδικα μέσα σε σχέση με την καταγγελία της βάσει του άρθρου Ι του Πρωτοκόλλου αριθ. 1.

8. Υποστήριξαν, πρώτον, ότι οι παραγωγοί ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, επικαλούμενοι διάφορους νομικούς λόγους, ιδίως τη συμβατική και την αδικοπρακτική ευθύνη, είχαν ασκήσει αγωγές τόσο ενώπιον των αστικών όσο και των διοικητικών δικαστηρίων με αίτημα την αποκατάσταση της ζημίας που φέρεται ότι προκλήθηκε από την εφαρμογή του νόμου 4254/2014. Οι αγωγές αυτές είχαν ασκηθεί είτε κατά των αντισυμβαλλομένων τους (διαχειριστές ενεργειακών συστημάτων) είτε κατά του Ελληνικού Δημοσίου δυνάμει του άρθρου 105 του εισαγωγικού νόμου του Αστικού Κώδικα. Η Κυβέρνηση σημείωσε ότι, κατά την ημερομηνία υποβολής των παρατηρήσεων της (29 Μαρτίου 2021), καμία από αυτές τις αγωγές αποζημίωσης δεν είχε καταλήξει σε οριστική απόφαση από το Ακυρωτικό Δικαστήριο ή το Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο και ότι δεν υπήρχε πάγια νομολογία.

9. Η Κυβέρνηση υποστήριξε περαιτέρω ότι οι παραγωγοί ανανεώσιμων πηγών ενέργειας είχαν ασκήσει αγωγή ενώπιον του Ανώτατου Διοικητικού Δικαστηρίου με αίτημα την ακύρωση των πιστωτικών σημειωμάτων που είχαν εκδοθεί από τους αντισυμβαλλομένους τους σε σχέση με τις εκπτώσεις που προβλέπονται από τον νόμο 4254/2014. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι η Ολομέλεια του Ανώτατου Διοικητικού Δικαστηρίου, με τις αποφάσεις αριθ. 1944-7/2021 (12 Νοεμβρίου 2021), με τις οποίες διευθετήθηκε το μέχρι τότε αντιφατικό πλέγμα της νομολογίας του, έκρινε ότι οι διαφορές που προέκυψαν από τα πιστωτικά σημειώματα εμπίπτουν στη δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων, δεδομένου ότι τα επίμαχα μέτρα είχαν ληφθεί στο πλαίσιο συμβάσεων ιδιωτικού δικαίου.

10. Επιπλέον, η Κυβέρνηση υποστήριξε ότι οι παραγωγοί ανανεώσιμων πηγών ενέργειας είχαν επίσης ασκήσει φορολογικές προσφυγές κατά των προαναφερθέντων

ΜΑΡΙΑ ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΥ

MARIA KARAGEORGOU

ΝΟΜΙΚΟΣ / ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΡΙΑ ΥΠ.ΕΞ.

JURIST/ MFA CERTIFIED TRANSLATOR

ΑΡ. ΜΗΤΡΩΟΥ ΠΜ 045 (www.gov.gr)

Register of Certified Translators, Number 045

T. +30 2106548432, Mob. +30 6944656740/+30 6947424658

E-mail : mkarage@otenet.gr

Επαλήθευση της πιστοποίησης της μετάφρασης με σάρωση του QR code ή εισαγωγή του κωδικού στο/verify the certification of the translation by scanning the QR code or entering the code on <https://dilosi.services.gov.gr/show/q/validate>

Κωδικός επαλήθευσης: biKMJs_ZgEpJX3x3CyfWTQ

Verification code/ QR code:

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΕΠΙΣΗΜΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

CERTIFIED OFFICIAL TRANSLATION

- 5 -

πιστωτικών σημειωμάτων ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων, υποστηρίζοντας ότι οι εκπώσεις που προβλέπει ο νόμος 4254/2014 συνιστούν φόρο.

11. Η Κυβέρνηση σημείωσε ότι η εγχώρια διαδικασία που κίνησαν οι παραγωγοί ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές δεν είχε κριθεί τελεσίδικα από τα ανώτατα εθνικά δικαστήρια και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η προσφεύγουσα εταιρεία δεν είχε εξαντλήσει τα εγχώρια ένδικα μέσα, διότι είχε υποβάλει την προσφυγή της χωρίς να χρησιμοποιήσει κανένα από τα ένδικα μέσα που είναι διαθέσιμα όσον αφορά τις περιουσιακές διαφορές σε σχέση με την καταγγελία της βάσει του άρθρου 1 του Πρωτοκόλλου αριθ. 1.

12. Η προσφεύγουσα εταιρεία υποστήριξε ότι τα ένδικα μέσα που αναφέρονται από την Κυβέρνηση, ιδίως η αγωγή αποζημίωσης και η αγωγή ακύρωσης των πιστωτικών σημειωμάτων, δεν θα ήταν αποτελεσματικά, καθώς κατά την ημερομηνία υποβολής των προτάσεων της προσφεύγουσας εταιρείας οι υποθέσεις που είχαν ασκηθεί από άλλους παραγωγούς ανανεώσιμων πηγών ενέργειας εκκρεμούσαν ακόμη ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, παρά το γεγονός ότι είχαν περάσει επτά έτη από τη δημοσίευση του νόμου 4254/2014 και την κατάθεση της προσφυγής της προσφεύγουσας εταιρείας ενώπιον του Δικαστηρίου. Όσον αφορά τις αιτήσεις ακύρωσης, η προσφεύγουσα εταιρεία, επισημαίνοντας την αντιφατική νομολογία του Ανώτατου Διοικητικού Δικαστηρίου σε υποθέσεις που αφορούσαν άλλους παραγωγούς ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, υποστήριξε ότι, κατά τον χρόνο κατάθεσης της προσφυγής της στο Δικαστήριο, είχε πλήρη γνώση της αποκλίνουσας νομολογίας των εθνικών αστικών και διοικητικών δικαστηρίων σχετικά με τον χαρακτηρισμό συμβατικής σχέσης και, ως εκ τούτου, του ζητήματος όσον αφορά την αντίστοιχη αρμοδιότητα των εν λόγω δικαστηρίων.

ΜΑΡΙΑ ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΥ

MARIA KARAGEORGOU

ΝΟΜΙΚΟΣ / ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΡΙΑ ΥΠ.ΕΞ.

JURIST/ MFA CERTIFIED TRANSLATOR

ΑΡ. ΜΗΤΡΩΟΥ ΠΜ 045 (www.gov.gr)

Register of Certified Translators, Number 045

T. +30 2106548432, Mob. +30 6944656740/+30 6947424658

E-mail : mkarage@otenet.gr

Επαλήθευση της πιστοποίησης της μετάφρασης με σάρωση του QR code ή εισαγωγή του κωδικού στο/verify the certification of the translation by scanning the QR code or entering the code on <https://dilosi.services.gov.gr/show/q/validate>

Κωδικός επαλήθευσης: biKMJs_ZgEpJX3x3CyfWTQ

Verification code/ QR code:

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΕΠΙΣΗΜΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

CERTIFIED OFFICIAL TRANSLATION

- 6 -

13. Η προσφεύγουσα εταιρεία υποστήριξε ότι η Κυβέρνηση δεν είχε εκπληρώσει το βάρος της απόδειξης και δεν είχε προσκομίσει αποδεικτικά στοιχεία ότι κατά τον χρόνο υποβολής της παρούσας προσφυγής υπήρχε διαθέσιμο εθνικό ένδικο μέσο που να πληροί *in concreto* την προϋπόθεση της αποτελεσματικότητας. Υποστήριξε ότι η Κυβέρνηση δεν είχε παραθέσει καμία εγχώρια απόφαση από την οποία θα μπορούσε να συναχθεί *in concreto* ότι υπήρχε εγχώριο ένδικο μέσο που ήταν ικανό να παράσχει αποζημίωση στους παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας και επίσης προσέφερε εύλογες προοπτικές επιτυχίας.

14. Οι γενικές αρχές σχετικά με την εξάντληση των εγχώριων ένδικων μέσων και την αρχή της επικουρικότητας έχουν συνοψιστεί στην υπόθεση *Vučkonić και λοιποί κατά Σερβίας* (προκαταρκτική ένσταση) [GC/Τμήμα Μείζονος Συνθέσεως], αρ. 17153/11 και 29 λοιποί, §§ 69-77, 25 Μαρτίου 2014). Για να είναι αποτελεσματικό, ένα ένδικο μέσο πρέπει να είναι ικανό να επανορθώσει άμεσα την προσβαλλόμενη κατάσταση και να προσφέρει εύλογες προοπτικές επιτυχίας. Ωστόσο, η ύπαρξη απλών αμφιβολιών ως προς τις προοπτικές επιτυχίας ενός συγκεκριμένου ένδικου μέσου, το οποίο δεν είναι προφανώς μάταιο, δεν αποτελεί βάσιμο λόγο για τη μη εξάντληση του εν λόγω ενδίκου μέσου. Όσον αφορά το βάρος της απόδειξης, εναπόκειται στην κυβέρνηση που επικαλείται τη μη εξάντληση να πείσει το Δικαστήριο ότι το ένδικο μέσο ήταν αποτελεσματικό, διαθέσιμο θεωρητικά και πρακτικά κατά τον κρίσιμο χρόνο. Αφού ικανοποιηθεί αυτό το βάρος, εναπόκειται στον προσφεύγοντα να αποδείξει ότι το ένδικο μέσο που προέβαλε η κυβέρνηση εξαντλήθηκε πράγματι ή ότι ήταν για κάποιο λόγο ανεπαρκές και αναποτελεσματικό υπό τις συγκεκριμένες περιστάσεις της υπόθεσης ή ότι υπήρχαν ειδικές περιστάσεις που τον απαλλάσσουν από την απαίτηση αυτή. Επιπλέον, η αποτελεσματικότητα ενός ένδικου μέσου δεν εξαρτάται από τη βεβαιότητα ευνοϊκής έκβασης για τον αιτούντα (βλ. *Μαμάτας και λοιποί κατά Ελλάδας*, αριθ. 63066/14 και 2 λοιποί, § 62, 21 Ιουλίου 2016). Το

ΜΑΡΙΑ ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΥ

MARIA KARAGEORGOU

ΝΟΜΙΚΟΣ / ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΡΙΑ ΥΠ.Ε.Ε.

JURIST/ MFA CERTIFIED TRANSLATOR

ΑΡ. ΜΗΤΡΩΟΥ ΠΜ 045 (www.gov.gr)

Register of Certified Translators, Number 045

T. +30 2106548432, Mob. +30 6944656740/+30 6947424658

E-mail : mkarage@otenet.gr

Επαλήθευση της πιστοποίησης της μετάφρασης με σάρωση του QR code ή εισαγωγή του κωδικού στο/verify the certification of the translation by scanning the QR code or entering the code on <https://dilosi.services.gov.gr/show/q/validate>

Κωδικός επαλήθευσης: biKMJs_ZgEpJX3x3CyfWTQ

Verification code/ QR code:

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΕΠΙΣΗΜΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

CERTIFIED OFFICIAL TRANSLATION

- 7 -

Δικαστήριο επαναλαμβάνει επίσης ότι η συμμόρφωση του προσφεύγοντος με την απαίτηση εξάντλησης των εγχώριων ένδικων μέσων αξιολογείται κατά κανόνα με βάση την ημερομηνία κατάθεσης της προσφυγής στο Δικαστήριο (*Selahattin Demirtaş v. Turkey* (no. 2) [GC], αριθ. 14305/17, § 193, 22 Δεκεμβρίου 2020).

15. Στην παρούσα υπόθεση, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι άλλοι παραγωγοί ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές που βρίσκονταν ουσιαστικά στην ίδια νομική κατάσταση με την προσφεύγουσα εταιρεία αμφισβήτησαν τις διατάξεις του νόμου 4254/2014 μέσω διαφόρων εσωτερικών διαδικασιών, μεταξύ άλλων λόγω παράβασης του άρθρου I του πρωτοκόλλου αριθ. 1. Ωστόσο, η προσφεύγουσα εταιρεία δεν έκανε χρήση κανενός από τα ένδικα μέσα που ανέφερε η κυβέρνηση. Αντ' αυτού, ισχυριζόμενη ότι δεν υπήρχε κανένα ένδικο μέσο στην Ελλάδα με το οποίο να μπορεί να προσβάλει τον νόμο 4254/2014, κατέθεσε την προσφυγή της απευθείας στο Δικαστήριο λιγότερο από έξι μήνες μετά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού. Το Δικαστήριο σημειώνει επίσης ότι και τα δύο μέρη συμφωνούν ότι η εγχώρια νομολογία σχετικά με αξιώσεις που βασίζονται σε εικαζόμενη παραβίαση του άρθρου 1 του πρωτοκόλλου αριθ. 1 ως αποτέλεσμα των αμφισβητούμενων διατάξεων του ν. 4254/2014 δεν έχει ακόμη διευθετηθεί. Επομένως, πρέπει να εξεταστεί αν η προσφεύγουσα εταιρεία, κατά τον χρόνο υποβολής της προσφυγής της, απαλλάχθηκε από την υποχρέωση να χρησιμοποιήσει τουλάχιστον ένα από τα εν λόγω ένδικα μέσα.

16. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι η προσφεύγουσα εταιρεία δεν αμφισβήτησε τη διαθεσιμότητα των εγχώριων ένδικων μέσων που αναφέρονται από την κυβέρνηση, αλλά μόνο την αποτελεσματικότητά τους *in concreto*. Το κύριο επιχείρημά της ήταν ότι, επτά έτη μετά την έναρξη ισχύος του νόμου 4254/2014, δεν υπήρχε ακόμη πάγια εγχώρια νομολογία ούτε επί του ζητήματος της δικαιοδοσίας ούτε επί της ουσίας των υποθέσεων που αφορούσαν τη συμβατότητα του νόμου αυτού με το άρθρο 1 του

MARIA ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΥ

MARIA KARAGEORGOU

ΝΟΜΙΚΟΣ / ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΡΙΑ ΥΠ.ΕΞ.

JURIST/ MFA CERTIFIED TRANSLATOR

ΑΡ. ΜΗΤΡΩΟΥ ΠΜ 045 (www.gov.gr)

Register of Certified Translators, Number 045

T. +30 2106548432, Mob. +30 6944656740/+30 6947424658

E-mail : mkarage@otenet.gr

Επαλήθευση της πιστοποίησης της μετάφρασης με σάρωση του QR code ή εισαγωγή του κωδικού στο/verify the certification of the translation by scanning the QR code or entering the code on <https://dilosi.services.gov.gr/show/q/validate>

Κωδικός επαλήθευσης: biKMJs_ZgEpJX3x3CyfWTQ

Verification code/ QR code:

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΕΠΙΣΗΜΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

CERTIFIED OFFICIAL TRANSLATION

- 8 -

Πρωτοκόλλου αριθ. Ι. Το Δικαστήριο δεν μπορεί, ωστόσο, να προσυπογράψει αυτή τη συλλογιστική.

17. Πρώτον, υπό τις ιδιαίτερες περιστάσεις της υπόθεσης, η προσφεύγουσα εταιρεία δεν μπορεί να ισχυριστεί βάσιμα ότι κατά τον χρόνο κατάθεσης της προσφυγής της, δηλαδή λίγους μήνες μετά την ψήφιση του νόμου 4254/2014, τα διαθέσιμα ένδικα μέσα δεν ήταν αποτελεσματικά στην πράξη, δεδομένου ότι είναι προφανές ότι δεν μπορούσε να υπάρχει πάγια νομολογία εκείνη την εποχή για τα καινοφανή νομικά ζητήματα που έθετε ο νόμος αυτός.

18. Δεύτερον, το γεγονός ότι οι εγχώριες διαδικασίες σε υποθέσεις άλλων παραγωγών ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές εξακολουθούν να εκκρεμούν έρχεται σε αντίθεση με το κύριο επιχείρημα που προβάλλει η προσφεύγουσα εταιρεία. Το επιχείρημα αυτό στηρίζεται στην παραδοχή ότι η αποτελεσματικότητα των εγχώριων ένδικων μέσων πρέπει να διαπιστώνεται υπό το πρίσμα της μεταγενέστερης εξέλιξης της νομολογίας σε διαδικασίες στις οποίες δεν συμμετείχε. Φαίνεται ότι η προσφεύγουσα εταιρεία θεωρεί επίσης ότι η αποτελεσματικότητα των εν λόγω διορθωτικών μέτρων εξαρτάται όχι μόνο από την ύπαρξη πάγιας νομολογίας, αλλά και από τη βεβαιότητα ευνοϊκής έκβασης για όλους τους άλλους παραγωγούς ανανεώσιμης ενέργειας στις εκκρεμείς εγχώριες υποθέσεις. Ωστόσο, δεδομένου ότι δεν υπάρχει πάγια εσωτερική νομολογία, ιδίως επί της ουσίας, η προσφεύγουσα εταιρεία δεν μπορεί να ισχυριστεί ότι, κατά τον χρόνο κατάθεσης της παρούσας προσφυγής ενώπιον του Δικαστηρίου, τα υφιστάμενα ένδικα μέσα, τα οποία ουσιαστικά οδήγησαν στις εκκρεμείς υποθέσεις που έχουν εισαχθεί από άλλους παραγωγούς ανανεώσιμης ενέργειας, δεν παρείχαν εύλογες προοπτικές επιτυχίας και ήταν όλα καταδικασμένα να αποτύχουν (βλ. a contrario, Carson κ.λπ. κατά Ηνωμένου Βασιλείου [GC], αριθ. 42184/05, § 58 ECHR 2010). Σε κάθε περίπτωση, όπως

MARIA KARAΓEΩPΓOY

MARIA KARAGEORGOU

ΝΟΜΙΚΟΣ / ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΡΙΑ ΥΠ.Ε.Ε.

JURIST/ MFA CERTIFIED TRANSLATOR

ΑΡ. ΜΗΤΡΩΟΥ ΠΜ 045 (www.gov.gr)

Register of Certified Translators, Number 045

T. +30 2106548432, Mob. +30 6944656740/+30 6947424658

E-mail : mkarage@otenet.gr

Επαλήθευση της πιστοποίησης της μετάφρασης με σάρωση του QR code ή εισαγωγή του κωδικού στο/verify the certification of the translation by scanning the QR code or entering the code on <https://dilosi.services.gov.gr/show/q/validate>

Κωδικός επαλήθευσης: biKMJs_ZgEpJX3x3CyfWTQ

Verification code/ QR code:

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΕΠΙΣΗΜΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

CERTIFIED OFFICIAL TRANSLATION

- 9 -

προαναφέρθηκε, το ζήτημα της δικαιοδοσίας σε σχέση με τη διαδικασία ακύρωσης είχε διευθετηθεί από το Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο (βλ. σκέψη 9 ανωτέρω).

19. Τρίτον, η προσφεύγουσα εταιρεία δεν μπορούσε να προβλέψει, κατά τον χρόνο κατάθεσης της προσφυγής της, και εξακολουθεί να μην μπορεί να προβλέψει, την έκβαση των αγωγών αποζημίωσης που ασκήθηκαν από άλλους παραγωγούς ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (βλ. κατ' αναλογία, Μανάτας κ.λπ., ό.π., § 64). Ούτε μπορεί το Δικαστήριο να υποθέσει την έκβαση των εν λόγω διαδικασιών. Το Δικαστήριο έχει διαπιστώσει πολλές φορές ότι, όταν τα νομικά συστήματα παρέχουν συνταγματική προστασία των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ελευθεριών, εναπόκειται κατ' αρχήν στον θιγόμενο να ελέγξει την έκταση της προστασίας αυτής και να επιτρέψει στα εθνικά δικαστήρια να αναπτύξουν τα δικαιώματα αυτά μέσω ερμηνείας (βλ. προαναφερθείσα απόφαση *Vuckovic* κ.λπ., § 84). Ως εκ τούτου, δεν βλέπει κανένα λόγο να απαλλάξει την προσφεύγουσα εταιρία από την υποχρέωσή της να χρησιμοποιήσει τουλάχιστον ένα από τα ένδικα μέσα που διαθέτει η εσωτερική έννομη τάξη, το οποίο δεν ήταν προφανώς μάταιο κατά τον χρόνο κατάθεσης της προσφυγής της ενώπιον του Δικαστηρίου. Ελλείψει επίκλησης ειδικών περιστάσεων από την προσφεύγουσα εταιρεία, η διαπίστωση ότι μπορεί να απαλλαγεί από την υποχρέωση αυτή θα παραβίαζε την αρχή της επικουρικότητας.

20. Συνεπώς, το Δικαστήριο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι τα εθνικά δικαστήρια δεν είχαν την ευκαιρία να αποτρέψουν ή να διορθώσουν την εικαζόμενη παραβίαση του άρθρου 1 του Πρωτοκόλλου αριθ. 1 πριν από την υποβολή των ισχυρισμών της προσφεύγουσας εταιρείας στο Δικαστήριο.

21. Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο, δεχόμενο την ένσταση της Κυβέρνησης περί μη εξάντλησης των εγχώριων ενδίκων μέσων, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί σύμφωνα με το άρθρο 35 §§ I και 4 της Σύμβασης. Λαμβάνοντας υπόψη αυτό το συμπέρασμα, το Δικαστήριο δεν κρίνει αναγκαίο να

MARIA KARAΓEΩPΓOY

MARIA KARAGEORGOU

ΝΟΜΙΚΟΣ / ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΡΙΑ ΥΠ.Ε.Ε.

JURIST/ MFA CERTIFIED TRANSLATOR

ΑΡ. ΜΗΤΡΩΟΥ ΠΜ 045 (www.gov.gr)

Register of Certified Translators, Number 045

T. +30 2106548432, Mob. +30 6944656740/+30 6947424658

E-mail : mkarage@otenet.gr

Επαλήθευση της πιστοποίησης της μετάφρασης με σάρωση του QR code ή εισαγωγή του κωδικού στο/verify the certification of the translation by scanning the QR code or entering the code on <https://dilosi.services.gov.gr/show/q/validate>

Κωδικός επαλήθευσης: biKMJs_ZgEpJX3x3CyfWTQ

Verification code/ QR code:

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΕΠΙΣΗΜΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

CERTIFIED OFFICIAL TRANSLATION

- 10 -

εξετάσει τις εναπομένουσες αντιρρήσεις της Κυβέρνησης όσον αφορά το παραδεκτό της προσφυγής.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο, ομόφωνα,

Κηρύσσει την προσφυγή απαράδεκτη.

Έγινε στην αγγλική γλώσσα και κοινοποιήθηκε γραπτώς στις 2 Μαρτίου 2023.

Olga Chernishova

Αναπληρώτρια Γραμματέας

Γεώργιος Α. Σεργίδης

Πρόεδρος

Υπογραφές

Αριθμός σελίδων προς μετάφραση σύμφωνα με την ανάθεση: 6

Αριθμός σελίδων μεταφράσματος: 9

Πιστή και ακριβής μετάφραση από τα Αγγλικά του συνημμένου εγγράφου.

Μαρία Καραγεώργου, Πιστοποιημένη Μεταφράστρια ΥΠΕΞ

ΥΑ Π23ΜΕΤ - 34908/2021, ΦΕΚ 3149/Β/19-07-2021

Αθήνα, 03/05/2023

ΜΑΡΙΑ ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΥ

ΝΟΜΙΚΟΣ / ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΡΙΑ ΥΠ.Ε.Ξ.

ΑΡ. ΜΗΤΡΩΟΥ ΠΜ 045 (www.gov.gr)

T. +30 2106548432, Mob. +30 6944656740/+30 6947424658

MARIA KARAGEORGOU

JURIST/ MFA CERTIFIED TRANSLATOR

Register of Certified Translators, Number 045

E-mail : mkarage@otenet.gr

Επαλήθευση της πιστοποίησης της μετάφρασης με σάρωση του QR code ή εισαγωγή του κωδικού στο/verify the certification of the translation by scanning the QR code or entering the code on <https://dilosi.services.gov.gr/show/q/validate>